

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตำบลตกพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีเป็นหนึ่งในพื้นที่การดำเนินโครงการ ยุกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (u2t) ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้ ปลูปลูกผักและการขุดหาแร่รัตนชาติ (พลอย) ซึ่งในอดีตเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ประมาณปี พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2533 การขุดพลอยเป็นที่รู้จักและโด่งดังไปทั่วทุกสารทิศ พลอยที่ตำบลตกพรหมขึ้นชื่อว่าเป็นพลอยที่สวยงามอีกแหล่งหนึ่งของภาคตะวันออก มีบริเวณพื้นที่ติดต่อกับอำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการขุดพบพลอยเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีผู้คนจากทั่วทุกสารทิศเดินทางมายังพื้นที่เพื่อขุดพลอย ซื้อขาย แลกเปลี่ยนพลอย และประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับพลอย แต่ในปัจจุบันไม่มีการขุดพลอยแล้ว ปัจจุบันพื้นที่ตำบลตกพรหมได้ปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรปลูกผลไม้เป็นส่วนใหญ่ และชุมชนกำลังพยายามที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บนฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนอันได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม และโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ซึ่งกิจกรรมโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (u2t) ปีงบประมาณ 2564 มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าที่ควรและยังไม่มีแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นระบบจึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ชุมชนได้ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นที่รู้จักและมีแผนการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ซึ่งการจัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นได้มีการนำเอาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเข้ามาเป็นพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้คนที่เข้ามาในชุมชนได้รู้จักประวัติความเป็นมา เข้าใจสภาพพื้นที่ วิถีชีวิต ผู้คน สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การนำเอาประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มานำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความเป็นมาและบริบทพื้นฐานของท้องถิ่น อาทิ กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน อาชีพ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาค้นคว้าความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมองค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียม ประเพณี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ตำบลตกพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ที่มีความน่าสนใจเนื่องจากเป็นแหล่งขุดพลอยที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี เมื่อครั้งในอดีตและมีผู้คน

อพยพเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมและผู้คนที่ย้ายถิ่นในบริเวณนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังทำให้ท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจใน ประวัติความเป็นมาของตนเองและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมสัมผัส ในพื้นที่อีกด้วย และเป็นการจัดทำฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ให้กับชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง การเกษตรและวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตำบลตากพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตำบลตากพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นส่วนหนึ่งที่ได้นำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่ สร้างสรรค์และฝากผลงานเป็นอนุสรณ์ให้แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาและสืบค้นข้อมูลต่อไป
2. ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับความเป็นมาของตำบลตากพรหม อำเภอ ขลุง จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในท้องถิ่นอันก่อให้เกิด ความรักท้องถิ่นของตน
3. สร้างแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์และหวงแหนวัฒนธรรมชุมชน
4. สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชนในด้านการตระหนักรู้ถึงคุณค่าวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่น

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 การศึกษาในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของตำบลตากพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ทั้งข้อมูลด้านเอกสารและข้อมูล มุขปาฐะจากการสัมภาษณ์นักวิชาการและปราชญ์ท้องถิ่น
 - 1.2 การศึกษาวิจัยในเชิงวัฒนธรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาเชิง คติชนวิทยา โดยมุ่งเก็บข้อมูลนิทาน ตำนาน คติความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ตลอดจนวิถีชีวิตและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน

2. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษานานวิจัย ปีงบประมาณ 2566

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ตำบลตากพรหม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็นการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ปราชญ์ท้องถิ่น จำนวน 6 คน

ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่ ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 4 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ ดังนี้

1. มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่ทำการวิจัย
2. มีความสามารถในการเล่าเรื่องราวของชุมชนได้เป็นอย่างดี
3. ได้รับยกย่องจากชุมชนว่าเป็นปราชญ์ประจำท้องถิ่น หรือเป็นที่รู้จักของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หมายถึง ประวัติความเป็นมาของตำบลตกรม อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี

ภูมินาม หมายถึง ชื่อเรียกหมู่บ้าน ประวัติความเป็นมาและการตั้งชื่อหมู่บ้านในตำบลตกรม อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของผู้คนในตำบลตกรม อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือหรือข้อตกลงร่วมกันของการหาหรือข้อมูลด้านประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมของตำบลตกรม อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี